

Instytut Archeologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
jacek.bojarski@umk.pl

Instytut Archeologii, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
malak.@umk.pl

Jacek Bojarski, Magdalena Malak

FORUM HISTORYCZNO-EDUKACYJNE
„REGION KUJAWSKO-POMORSKI W PRZESZŁOŚCI.
DZIEDZICTWO KRÓLÓW”,
TORUŃ, 17 PAŹDZIERNIKA 2025 ROKU

Dnia 17 października 2025 roku w Collegium Humanisticum przy ul. Bojarskiego 1 w Toruniu odbyło się pierwsze Forum historyczno-edukacyjne pod tytułem „Region kujawsko-pomorski w przeszłości”, współorganizowane przez Departament Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Wydział Nauk Historycznych UMK. Hasło „Dziedzictwo królów” nawiązywało do obchodzonego w 2025 roku 1000-lecia koronacji Bolesława Chrobrego i Mieszka II. Celem konferencji było przedstawienie aktualnego stanu wiedzy o przeszłości regionu na podstawie wyników najnowszych badań historycznych i archeologicznych.

Konferencja była skierowana do trzech grup odbiorców. Pierwszą z nich były osoby zajmujące się badaniem i popularyzowaniem historii regionu – zarówno profesjonalni naukowcy, jak i niezależni odkrywcy oraz miłośnicy przeszłości Pomorza i Kujaw. Drugą grupę stanowili przedstawiciele środowiska edukacyjnego: nauczyciele pracujący z dziećmi i młodzieżą w szkołach oraz edukatorzy związani z fundacjami, muzeami czy instytucjami i podmiotami organizującymi inicjatywy o charakterze historycznym i regionalnym. Trzecią grupą byli uczniowie, którzy podczas zajęć szkolnych lub w ramach działań pozalekcyjnych korzystają z oferty edukacyjnej dotyczącej dziejów oraz dziedzictwa regionu kujawsko-pomorskiego.

Konferencję rozpoczął prof. dr hab. Wojciech Chudziak z Instytutu Archeologii UMK wprowadzającym w tematykę wykładem otwartym pt. „Region

Ryc. 1. Panel dyskusyjny. Od lewej: prof. Przemysław Urbańczyk, dr Dariusz Karczewski, dr Piotr Pranke, prof. Wojciech Chudziak. Na ekranie: prof. Leszek Słupecki (fot. M. Malak)

Fig. 1. Panel discussion. From left: Prof. P. Urbańczyk, Dr D. Karczewski, Dr P. Pranke, Prof. W. Chudziak. On the screen: Prof. L. Słupecki (photo by M. Malak)

kujawsko-pomorski w dobie państwa Pierwszych Piastów (Bolesław Chrobry i Mieszko II)”. Zaprezentował w nim najważniejsze odkrycia archeologiczne z terenu Pomorza Nadwiślańskiego, ukazanego w kontekście przemian politycznych, gospodarczych i kulturowo-religijnych w końcu X i w 1. poł. XI wieku. Integralną częścią wystąpienia był panel dyskusyjny z udziałem zaproszonych do niego gości, którego moderatorem był dr Piotr Pranke z Katedry Historii Skandynawii i Europy Środkowo-Wschodniej WNH UMK w Toruniu. Jego uczestnikami byli trzech specjaliści zajmujący się wczesnym średniowieczem: prof. Przemysław Urbańczyk z IAiE PAN w Warszawie, dr hab. Dariusz Karczewski, prof. UKW w Bydgoszczy, oraz za pośrednictwem Internetu prof. Leszek Słupecki z Zakładu Historii Średniowiecznej i Nordystyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Podczas dyskusji szczególnie mocno podkreślano znaczenie archeologii i badań wykopaliskowych w odkrywaniu i interpretowaniu historii średniowiecznej Pomorza i Kujaw.

Równolegle z częścią teoretyczną odbywały się warsztaty i pokazy dedykowane nauczycielom i młodzieży szkolnej. Jednym z nich było spotkanie z nauczycielami historii pt. „Źródła do historii regionalnej – jak z nimi pracować? – prezentacja źródeł”, podczas którego dr hab. Jacek Bojarski z Instytutu Archeologii UMK przedstawił źródła archeologiczne dotyczące kwestii osadniczych, budownictwa grodowego, kształtowania głównych ośrodków administracji państwa Piastów oraz chrystianizacji Pomorza i Kujaw. Współprowadzący spotkanie dr Michał Targowski z Instytutu Historii i Archiwistyki zaprezentował wydawnictwa źródłowe, które powinny stać się treścią podręczników nauczania historii średniowiecza w szkołach podstawowych i średnich. Część warsztatów dotyczyła możliwości wykorzystania przez dydaktyków nowoczesnych technik i narzędzi multimedialnych w nauczaniu o historii regionu.

Dla uczniów przygotowano we współpracy z Instytutem Filmowym Uniwersyteckiego Towarzystwa Historycznego pokaz filmu poświęconego historii regionu, a także warsztaty i pokazy realizowane m.in. przez koła naukowe działające na WNH. Ponadto uczniowie mogli wziąć udział w grze terenowej „Szlakiem królów w regionie”, spróbować swoich sił w historycznych grach planszowych oraz komputerowych.

Konferencja przyczyniła się do integracji środowiska pasjonatów regionu i jego przeszłości, uczniów i nauczycieli oraz naukowców zajmujących się badaniem dziejów Pomorza i Kujaw. Spotkanie stało się przestrzenią wymiany doświadczeń oraz inspiracji do poszukiwania skutecznych metod nauczania historii regionalnej w szkołach, jak również atrakcyjnych i nowoczesnych form jej popularyzowania wśród uczniów. W dobie globalizacji i dominacji kultury masowej szczególnego znaczenia nabiera edukacja regionalna, która pozwala młodym ludziom budować tożsamość, poczucie przynależności oraz odpowiedzialności za lokalne dziedzictwo.

HISTORICAL AND EDUCATIONAL FORUM “THE KUYAVIAN-
-POMERANIAN REGION IN THE PAST. THE LEGACY OF KINGS”,
TORUŃ, 17 OCTOBER 2025

On 17 October 2025, Collegium Humanisticum at Nicolaus Copernicus University (NCU) in Toruń hosted a historical and educational forum entitled “The Kuyavian-Pomeranian Region in the Past”. The event was co-organized by the Department of Education of the Marshal’s Office of the Kuyavian-Pomeranian Province and the Faculty of History at

NCU in Toruń. The conference was scheduled to present the current state of knowledge on the region's past, based on the recent findings from historical and archaeological research.

The forum was addressed to researchers interested in the history of the Pomerania and Kuyavia region, museum curators, as well as enthusiasts, teachers and students. The conference was inaugurated by a lecture by Prof. Wojciech Chudziak of the Institute of Archaeology at NCU in Toruń, which was entitled "The Kuyavian-Pomeranian Region in the era of the First Piasts (Bolesław Chrobry and Mieszko II)". A significant component of the lecture involved a panel discussion featuring Prof. Przemysław Urbańczyk, Dr Dariusz Karczewski and Prof. Leszek Słupecki (online), moderated by Dr Piotr Pranke.

The forum programme comprised workshops and presentations that were dedicated to history teachers under the theme "Sources for regional history – how to work with them? – presentation of sources". This session was chaired by archaeologist Dr Jacek Bojarski and historian Dr Michał Targowski. A film on the history of the region was screened for students, who were also invited to attend workshops organised by the research clubs of the Faculty of History at NCU in Toruń. The conference succeeded in fostering integration among a diverse audience interested in acquiring knowledge about the history of Pomerania and the Kuyavia region, including researchers, teachers, and students.